

Per e-mail verstuurd

Raad voor de Jaarverslaggeving
t.a.v. prof. dr. P.A.M. Sampers
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 GR AMSTERDAM

Datum	20 maart 2020
Ons kenmerk	JyWn-20033050
Pagina	1 van 3
Telefoon	+3120xxxxxxx
E-mail	fin.verslaggeving@afm.nl
Betreft	Ontwerp-richtlijn 2019-15

Geachte heer Sampers, beste Peter,

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) maakt graag gebruik van de door de Raad geboden gelegenheid een reactie te geven op RJ-Uiting 2019-15 'Ontwerprichtlijnen voor de verslaggeving van opbrengsten', omdat de voorgestelde wijzigingen kunnen worden toegepast in jaarrekeningen die worden gecontroleerd door accountantsorganisaties die onder toezicht van de AFM staan alsmede in de enkelvoudige jaarrekeningen van ondernemingen die op grond van de Wet toezicht financiële verslaggeving onder toezicht van de AFM staan.

Mede in het kader van de vanaf 2018 van toepassing zijnde standaard 'Revenue from Contracts with Customers' onderschrijft de AFM de behoefte aan nadere duiding over de manier waarop opbrengsten worden verantwoord onder de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. De AFM kan zich vinden in de voorgestelde wijzigingen en in de afweging dat het volledig overnemen van de bepalingen van IFRS 15 in de richtlijnen niet wenselijk is vanwege de doelgroep van de richtlijnen in combinatie met de daarmee samenhangende implementatiekosten. In aanvulling daarop brengt de AFM graag de volgende zaken onder de aandacht van de Raad.

In de voorgestelde alinea's 221.202a, 221.204 en 270.106a is de navolgende stellige uitspraak opgenomen: **"Om de transactieprijs te bepalen dient de rechtspersoon een beste schatting te maken van de omvang van een variabele vergoeding. De rechtspersoon dient hierbij een redelijke mate van voorzichtigheid toe te passen."** Het concept van 'een beste schatting maken' wordt uitgewerkt in RJ 252.0. Echter wat het betekent om daarbij 'een redelijke mate van voorzichtigheid toe te passen' is niet duidelijk, noch wordt dat nader uitgewerkt. Ook is niet duidelijk hoe deze 'redelijke mate van voorzichtigheid toe te passen' zich verhoudt tot de in te bouwen voorzichtigheid zoals bedoeld in RJ 135.203. Ten einde te bewerkstelligen dat het aldus bepalen van de transactieprijs consistent wordt toegepast stelt de AFM voor dat de RJ nadere duiding geeft wat het betekent om voorzichtigheid toe te passen bij het maken van een beste schatting van de omvang van een variabele vergoeding.

Datum	20 maart 2020
Ons kenmerk	JyWn-20033050
Pagina	2 van 3

Daarnaast is in de voorgestelde alinea 221.301 de volgende stellige uitspraak opgenomen:

“Indien het resultaat van een onderhanden project op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, dienen de projectopbrengsten en projectkosten uit hoofde van het onderhanden project te worden verwerkt als opbrengsten en kosten in de winst-en-verliesrekening naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum.” Daarbij constateert de AFM dat in alinea 201 van de huidige versie van RJ 221 een stellige uitspraak is opgenomen die bepaalt dat de opbrengsten op grond van meer- en minderwerk en claims en vergoedingen in de projectopbrengsten opgenomen worden indien en voor zover aan de criteria voor opname wordt voldaan. In de voorgestelde alinea 221.201 is deze vereiste komen te vervallen. Dit betekent naar onze mening dat deze opbrengsten altijd tot de projectopbrengsten moeten worden gerekend en dat voor opname de algemene criteria van RJ 135.202 gelden die overigens niet vetgedrukt en dus geen stellige uitspraak zijn.

Zijdelings merken wij op dat hierop, blijkens de voorgestelde alinea 221.204, een uitzondering geldt. Claims worden volgens de tekst in alinea 221.204 alleen opgenomen in de projectopbrengsten indien het waarschijnlijk is dat de opdrachtgever de claim zal aanvaarden. Overigens is deze tekst niet vetgedrukt, zoals in de huidige versie van RJ 221 waardoor het slechts een aanbeveling is. Voor zover deze vergoedingen variabel zijn, zal hierbij tevens de voorgestelde alinea 221.202a in acht moeten worden genomen.

Het vorenstaande roept de vragen op of het resultaat op het project betrouwbaar kan worden vastgesteld indien:

- (i) de omvang van de variabele vergoeding met de nodige voorzichtigheid is bepaald en het begrip ‘nodige voorzichtigheid’ niet nader in de richtlijnen wordt uitgewerkt en/of
- (ii) componenten van de projectopbrengsten mogelijk nog niet voldoen aan de opname criteria zoals gedefinieerd in RJ 135.202.

De AFM stelt voor om in de finale standaard daar nadere duiding aan te geven.

Datum	20 maart 2020
Ons kenmerk	JyWn-20033050
Pagina	3 van 3

In de ontwerp-richtlijn wordt ruim 200 keer gebruik gemaakt van de term '**vergoeding(en)**', zonder dat dit begrip wordt gedefinieerd. Ook is niet duidelijk of vergoedingen een onderdeel van de opbrengsten zijn dan wel dat het andersom ligt. De AFM stelt voor het begrip vergoedingen te definiëren en/of te verduidelijken. Ten slotte merken wij op dat de activeringscriteria uit het stramien zijn opgenomen in RJ 135.202. Ook worden zij genoemd in een aantal richtlijnen zoals RJ 220.201 en RJ 221.201. De AFM vraagt zich af waarom niet steeds naar RJ 135.202 wordt verwezen.

Tot nadere toelichting zijn wij graag bereid. U kunt hiertoe contact opnemen met Jerry Wouterson op telefoonnummer .

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

A.W.J. Meershoek MSc RA RC
Specialist
Kwaliteit Accountantscontrole en
Verslaggeving

drs. R.H.J. de Hollander RA
Hoofd
Kwaliteit Accountantscontrole en Verslaggeving